

HERKESİ

EV SAHİBİ YAPIYORUZ

Uzman kadromuzla ihtiyacınız olan evi tüm yönleriyle değerlendirip sizi İstanbul ve Antalya'da ev sahibi yapıyoruz.

Bera Invest güvencesiyle birikimlerinize değer katın.

BERAINVEST
GAYRİMENKUL

Yakuplu Mah. Hürriyet bulvarı Skyport Residence No:1 D: 202 Beylikdüzü / İSTANBUL
Tel: +90 212 999 45 48
Gsm: +90 532 710 43 30
www.berarealestate.com
info@berarealestate.com

www.buykanat.com

tek tıkla tüm dünyaya

YENİ NESİL
E-İHRACAT
SİTESİ

0 850 255 68 68

buykanat | buykanat | buykanat | buykanat

50
Since
1970

Buy
Kanat

YEDİKITA

AYLIK TARİH VE KÜLTÜR DERGİSİ
TEMMUZ 2021 - SAYI 155

YAYINCI
ÇAMLIÇA BASIM YAYIN VE TİC. A.Ş.

Adına İmtiyaz Sahibi AHMET TEMİZ
Yayın Yönetmeni (Sorumlu) KEMAL ERKAN
Yayın Editörü VEYSEL SEKMEN
Editörler R. KEMAL SUBAŞI
EMRE BOYACI
Dijital İçerik Editörü TUNAHAN KANICI
Yayın Danışmanları SELMAN SOYDEMİR
İBRAHİM COŞKUN
Tasarım SÜLEYMAN KÖKLÜ
Kurumsal İletişim İSMAİL GÜR - KEMAL AYDIN
MURAT SAFRAN
Web AURORA BİLİŞİM
Hukuk Müşaviri Av. ALİ ÇAVUŞOĞLU

KÜTÜPHANE VE ARŞİV

Çamlıca Araştırma Kütüphanesi
www.camlicallibrary.org

YÖNETİM YERİ

Çamlıca Basım Yayın ve Tic. A.Ş.
Bağlar Mah. Mimar Sinan Cad. No 54
Güneşli - Bağcılar / İSTANBUL
Sertifika No 46592

REKLAM

HÜSEYİN GÜNEY
huseyin.guney@camlicabasim.com

BASKI

Çamlıca Basım Yayın

YAYIN SÜRESİ-TÜRÜ

Aylık-Yerel Süreli
ISSN 1308-5379

DOĞU AVRUPA BAYİİ

ENDER GMBH, Melatener Weg 18 - 50825 KÖLN
Tel. +49 221 690 58 90
abone@camlicakitap.de

BATI AVRUPA BAYİİ

Çamlıca Kitap B.V. Bemmelseweg 67 6662 PE Elst-GLD
Holland info@camlicakitap.nl / www.camlicakitap.nl

YEDİKITA Dergisi'nin bütün yayın hakkı, Çamlıca Basım Yayın ve Tic. A.Ş.'ye aittir. Dergiye gönderilen yazılar, yayımlansın yahut yayımlanmasın iade edilmez. Dergimiz yazılar üzerinde gerekli müdahaleyi yapma hakkına sahiptir. Dergide çıkan yazılar kaynak gösterilerek iktibas edilebilir. Dergide yayınlanan yazı ve reklamların her türlü sorumluluğu yazarlarına ve sahiplerine aittir.

İRTİBAT VE ABONE

0850 811 9 811
abonemerkezi@camlicabasim.com
Yazı İşleri (0212) 657 88 00 - 7103
WhatsApp Hattı 0530 285 38 04

ÇAMLIÇA BASIM YAYIN VE TİC. A.Ş.

Ziraat Bank IBAN TR81 0001 0021 0550 7231 7750 02
Akbank IBAN TR60 0004 6011 9388 8000 0135 38

yedikita.com.tr editor@yedikita.com.tr

f / yedikitadergisi

Yedikitadan...

İM

ilattan önce başlayıp 1200'lerde zirve noktasına ulaşan, havadenge ve su basıncı prensipleriyle hareket eden çeşitli otomatik araçlar... Derken uzaktan kumandalı oyuncaklar, guguklu saatler, yaklaşınca açılan kapılar

ve bugün çok daha fazlası... Bu robotik teknoloji ürünlerinin, tarih boyunca büyük-küçük herkesin ilgisini çekmesindeki başlıca sebebin, otomatik hareketin insanda uyandırdığı heyecan olduğu söylenebilir.

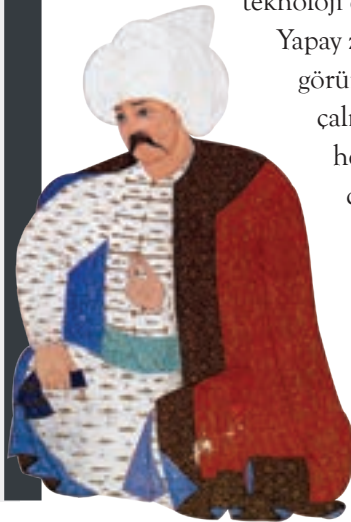
Kendi kendine hareket eden nesnelere üzerinde çalışılması, sadece ilginç bir alet icat etmek gayesini taşıymıyordu elbette. İçlerinde seyirlik temaşa maksadıyla yapılanları da vardı ama çoğu, günlük hayatta bir ihtiyacı gidermeyi hedeflemişti. Üstelik bazıları, çalışma prensipleriyle yüzlerce yıl sonrasına bile ilham kaynağı oldu. Bu minvalde, modern otomobillerdeki yakıt akışını düzenleyen karbüratörlerin, M.Ö. 3. asırda icat edilen su saatlerindeki debi kontrol sistemine benzemesi güzel bir misaldir. Her ne kadar bugün çok tanınmasa da Benû Musa Kardeşler ve el-Cezerî gibi Müslüman âlimler ile zirve noktasına çıkan bilimsel çalışmalar, robotik teknolojide dünya otoritelerince kabul edilmiş çığır açan gelişmelerdir.

Bugün gelinen noktada insanoğlu, robotlara belli komutlarla bir şeyler yaptırmanın ötesinde, yapay zekâ veya algoritmalarla robotları daha akıllı hâle getirmeye çalışıyor. Modern dünyanın(!)

teknoloji çağındaki tereddüdü de bu olsa gerek:

Yapay zekâ ile robotlar, daha doğal bir insan görünümüne ve anlayışına büründürülmeye çalışılırken; insanlar, yapay mesgalelerle her geçen gün tek tip robotlaştırılmaya çabalanıyor.

Robotik teknolojinin dünü, bugünü ve yarınını irdelediğimiz kapak dosyamız ile çok dillendirilen fakat az bilinen bu alanda yeterli bir tarihî malumata ulaşmanızın temennisindeyiz. Bu vesile ile Kurban Bayramı'nızı tebrik eder, istifadeli okumalar dileriz.

içinde

TEMMUZ 2027
sayı

155

20-43

GEÇMİŞTEN GELECEĞE ROBOTLAR

**NEREDEN ÇIKTI BU
ROBOTLAR?**
TUNA SER

**OTOMATİK HAREKETİN BABASI
CİZRELİ İSMAIL B. REZZAZ**
ARIF ZİYA ARDIÇ

MAKİNE İNSAN ÇIKMAZI
YUNUS EMRE BOZOK

ekiler

6

AYIN GÜNÜ

MEHMED ŞEVKİ

8

RESİMLİ TARİH

AHMET APAYDIN

10

YAZIHANE

PRUT ZAFERİ'NDE

ÇARIÇE

KATERİNA'NIN ROLÜ

14

İFO

AHŞABIN EN ZARİF HÂLİ

KÜNDEKÂRİ

KAYIHAN ÇAĞLAR

16

KENYA'DA BİR PADİŞAH

ŞEHİRİ

SULTAN HAMUD

AHMET SARBAY

44

TARİH AMBARI

MUSTAFA DEDELER

46

HALİFENİN ELÇİSİNE

GÖSTERİLEN

NEZAKET

SÜLEYMAN GÜNDAR

52

İSİMDEN

MÜSEMMAYA

MEHMED BAĞ

54

SULTAN FATİH'İN

BEŞ ASIRLIK YADİGÂRİ

ÇİNİLİ KÖŞK

YASİN ODABAŞI

59

BERCESTE

60

ANADOLU'NUN

ŞEFKAT ÂBİDELERİ

KAYIHAN ÇAĞLAR

68

TARİHTEKİLER

MEYVENİN SUYLA

HOŞ BULUŞMASI

HOŞAF

EMRE BOYACI

72

TESTGÂH

MEZAR VE

KABRİSTANLIKLAR

AHMET SARBAY

74

BULMACA

SELMAN ASLAN

75

ÇİHAN TAHTINDA

YAVUZ SULTAN SELİM

AHMED PAK

ayın günü

ayın günü

2 Temmuz

1900

**İLK
ZEPLİN
HAVALANDI**

**2 TEMMUZ
1900**

Ferdinand von Zeppelin isimli Alman mucit, 128 metre uzunluğunda ve 11 metre çapındaki ilk zeplini uçurmayı başardı. İçi hidrojen gazı dolu büyük bir balon ve altında yolcu kabini bulunan taşıt, 400 metre yükseklikten uçarak 6 kilometrelik bir yolu 17 dakika 30 saniyede aldı.

1914-1918

İlk zeplinin başarısı üzerine yenileri de üretildi. Özellikle Alman Savaş Bakanlığı zeplin üretimini destekledi. Birinci Dünya Savaşı esnasında Paris ve Londra zeplinlerle bombalandı.

1919

İngiltere yapımı R-34 isimli zeplin, Atlas Okyanusu'nu aşarak New York'a ulaştı ve geri döndü.

1927

L-59 model numaralı zeplin, havada 96 saat kalarak 7 bin km yol aldı.

1929

Graf Zeppelin, dünyanın çevresini 20 günde dolandı. Zeplin, Avrupa ile Amerika arasında yük ve yolcu taşımacılığında kullanıldı.

1937

Bugüne kadar yapılmış en büyük hava taşıtı olan LZ-129 Hindenburg, New Jersey'de infilak etti. 36 yolcu ve mürettebat hayatını kaybetti. Bu tarihten sonra zeplinlerin ulaşım aracı olarak kullanılmasına son verilmeye başlandı. Zeplinler günümüzde sadece reklam amaçlı ticarî uçuşlar yapmaktadır.

TEMMUZ'DA BAŞKA NE OLDU?

1 TEMMUZ 622

Kuba Mescidi inşa edildi.

4 TEMMUZ 1546

Barbaros Hayreddin Paşa vefat etti.

8 TEMMUZ 1833

Osmanlı ile Rus Çarlığı arasında Hünkâr İskelesi Antlaşması imzalandı.

27 TEMMUZ 1953

Kore Savaşı sona erdi.

İNŞAN GÜCÜYLE AŞILAN YOLLAR

Üstelik sadece ham maddenin taşınması da değil, sanayi devriminin buharla çalışan devasa makinelerini çalıştırmak için ihtiyaç duyulan kömürün taşınması da yine başa bela idi. Ham madde sıkıntısı yoktu. Üretimde ise buharın gücü keşfedilmiş ve makinelere dayalı üretime geçilmişti. Pazar zaten hazır sayılırdı. Yani daha fazla üretim için tek mani, nakliye problemiydi.

Sanayi Devrimi başladığında 18. asır Britanya'sında üretim, ham madde, nakliye ve pazar problemlerinden ilk ikisi büyük ölçüde halledilmiş, üçüncüsü ise önemli bir problem olarak hâlâ duruyordu. Dünyanın muhtelif sömürgelerinden gemilerle getirilen ham madde, atların çektiği arabalara yüklenerek daha iç kesimlerdeki üretim yerlerine taşınıyordu. Yılın büyük bölümünün yağışlı geçtiği Britanya'da, at arabalarının balçık kıvamındaki çamura saplanmadan ağır yükleri taşınması neredeyse imkânsızdı.

İngilizler, nakliye için suyun gücüne başvurdu. Muhtelif rotalarda seyreden, farklı genişliklerde kanallar inşa ettiler. Devrin şartlarında kısmen makinelerle, ama genelde insan gücüyle kazdıkları kanallar sayesinde, kıyıdaki limanlardan ham maddeleri veya madenlerden kömürleri üretim merkezlerine taşıdılar. Üretimi biten malları ise yine aynı şekilde kanallarla geriye limanlara, oradan da tüm dünyaya ulaştırdılar.

Manchester Gemi Kanalı'nın inşası, 1889

Fotoğrafta Birleşik Krallık topraklarında kazılan en geniş kanalın inşaat çalışmalarını görüyoruz. Liverpool ile Manchester arasında kazılan bu gemi kanalı, 1894 senesinde açıldığında 58 kilometrelik uzunluğu ile dünyanın en büyük nehir seyrüsefer kanalıydı. Üstelik kıyı kesiminde yer almamasına rağmen bu kanal sayesinde Manchester artık bir liman şehri olmuştu. 6 senede tamamlanan kanal inşaatında 17 bin işçi çalışmıştı.

PRUT ZAFERİ'NDE ÇARIÇE KATERİNA'NIN ROLÜ

310 Yıl Önce (Temmuz 1711)

Göynüklü Ahmed Efendi

Yazhane

(Veziriazam Baltacı Mehmed Paşa) şöyle ferman buyurdu ki: “(Kırım) hânı hazretleri ve Çarhacı Mehmed Paşa karındaşım ve sair vezir kardaşlarım. Göreyim sizi. İnşaallâhü’r-Rahmân yarınki gün biz dahi Sancak-ı Resûlullâh ile imdadınıza yetişiriz, elem üzre olmayasız.”

Sonra, o akşam tellallar çıkıp “Bütün ağırlıklarınız geriye kalsın. İnşaallâhü Teâlâ sabah hareket edilecektir.” denildikte, herkes helalleşip birbirlerine şöyle derler idi “Ey birader, biribirimizin naasını kâfırde bırakmayalım ve sağ kalanlarımız, ehl ü iyâllerimize selâm edip çocuklarımızın dahi gözlerinden öpsün.”

Her birilerinin gözlerinden yaşlar akıp: “Ah Rabbim, sabah ne zaman olur?” diye gözlerine uyku girmedi. Seher vakti Sancak-ı Şerif ile dualar edilip, (Prut üzerine kurulmuş) köprülerden geçildi. Veziriazam, öğle namazı için mola verip bir tepe üzerine kondu.

Amma buradan bütün ova görünür idi. Kâfirin askeri ile bizim öncü askerlerimiz cenk ederlerdi ki, kıyamet alâmetlerinden bir alâmet idi. Düşman, ne kadar âteş-bâzlığı var ise sarf ettiği hâlde gazilerimiz, üstlerine üstlerine varıp kimini esir edip ve kiminin cân-ı habisin dahi cehenneme gönderirlerdi.

Kekovası’na gelinceye dek aç-susuz yola devam edildi. Ve hem hava gayetle sıcak idi. Lâkin Allâhü

Osmanlı’nın ilk defa toprak kaybettiği anlaşma olarak bilinen 1699 Karlofça Antlaşması’nın ardından gerçekleştirilen Prut Seferi, 18. asrın en önemli gelişmeleri arasındadır. Rus Çarı Deli (Koca) Petro’ya karşı, Osmanlı ordusunun başında Baltacı Mehmed Paşa vardı. Rus askerleri, Osmanlılar karşısında caresiz kalınca Çariçe Katerina dahi kocasını, kendine bağlı askerleri alıp teslim olmakla tehdit etmişti. Sefere bizzat katılmış olan Göynüklü Ahmed Efendi’nin günlüğünden okuyoruz...

Azîmü’s-şân kullarına sabırlıklar verip, “Katiyen bir şey istemeyiz, ne zaman Rabbimizin lütfuna gark oluruz?” deyü herkes tazarru ve niyazda iken ve sadrazam hazretleri dahi öğle namazın eda ederken, cenk eden gazilerden âdem âdem üzerine, feryâd feryâd üzerine, “Aman yetişesiz! Eger bugün yetişmez iseniz kâfir bizi söker, yolu alır. Zira var kuvveti bâzûya getirip

âteş-bâzlık ile asâkir-i İslâm’ı haşlıyorur.” diye haber haber üzerine geldikte (güngörmüş yaşlı askerlerle ve Yeniçeri Ağası ile istişareler edildikten sonra hemen harekete geçmek kararlaştırıldı ve) bütün yeniçeriler kalkıp ovaya papatya çiçeği gibi dökülüp düşman üzerine gittiler.

Sadrizam dahi yanında bulunan askerler ile artlarınca gitti. Amma Sancak-ı Resûlullâh (s.a.v.), kâfir üzerine yaklaştıkça bir miktar rüzgâr çıktı ki küffar toz duman içinde kaldı. Ve asâkir-i İslâm bu lütuf ve ihsanı görüp hamd ü sena eylediler. Sonra, piyade askerimizin siper almayıp düşmana açıktan hücum ettikleri haberi geldi. Tedbiri elden bırakmasınlar denilse de siper almaya tenezzül etmeyip düşmanın topuna ve tüfengine ve meçine râğbet etmeyip karşı varırlardı.

Akşam yaklaştığı vakit Adana Beglerbeğisi Kürd Bayramzâde Mehemmed Paşa, ol vakitte henüz yetişip kâfîre öyle bir giristi ki öyle cenk eden gazileri böylece kitaplara yazarlar. Sadrazam hazretleri kendisine çok dualar etmiştir.

Moskof Ordusu Kuşatılıyor

Dört taraftan kuşatılan düşman, asla bir tarafa bir neferi çıkmğa mecali kalmadı. Ve böyle oldu ki, Prut Nehri yanında iken onları bir içim suya hasret eyledi Allâh. Amma kâfir-i bî-dîn biribiri ardınca top, tüfek, havan humbarası ve el humbarası (bir nevi el bombası) ve yağlı paçavralar ile durmayıp cenk ederdi. Zira bildi ki her tarafı bağlanıp kurtuluş yok, “Heman cenk eylemeden özge (başka) yoktur.” deyip var kuvveti ile âteşler saçardı.

Sadrazam hazretleri, geceyarısı Yeniçeri Ağası (Gürcü) Yusuf Paşa’ya haber gönderip “Göreym ne şekil cenk eder ve ettirir...” dediklerinde, Yusuf Paşa haber göndermişler ki: “Varayım devletlü efendimin ayakları tozuna yüz süreyim, bizi hayır duadan unutmasınlar ve âhîret hakkın helâl eylesinler. Şimden sonra biz sağ kalmazız ve bu düşmandan dahi yüz çevirmeziz ve inşaallâhü’r-Rahmân kâfîri dahi bozarız. Heman yerlerinde metîn ve müstahkem olup münafıkların sözlerine itimat buyurmasınlar, zira münafıklar pek çoktur.” deyü haber gönderip, veziriazam dahi kendilerine büyük dualar etmiştir.

Ey birader, biribirimizin naasını kâfirde bırakmayalım ve sağ kalanlarımız, ehl ü ıyâllerimize selâm edip çocuklarımızın dahi gözlerinden öpsün...

Piyade askeri ve bahusus Yusuf Paşa elinde yalın kılıç ile askerine derler idi ki, “Âferîn, padişahımızın ekmeği her birinize helâl olsun. Koman göreym sizi, cennet bizim içindir, ganimetler bizimdir, fırsat dahi bizimdir.” Ve sair kumandanlar dahi bu kuvveti ve bu mertliği görüp, her biri kahramanlar gibi cenk ediyorlardı. Allâhü Zü’l-Celâl hazretlerine hamdolsun, ol gün dahi bir miktar rüzgâr verip bütün tozu toprağı, top ve tûfeng dumanlarını küffâr üzerine getirir idi.

Amma düşman, gazilerimizin bu cengâverliğini görüp anladılar ki kurtuluşları yok. Heman Çarın başına toplaşıp şöyle dediler: “Kendin hanımını

aldın, kuyu (sığınak) içine girdin, yani kurtulsan mı gerektir? Bu Osmanlı askeri bizi bütün tüketir, taburumuzun içine girmeseler bile bizi topa yedirirler. Eğer buna bir çare bulmazsan seni diri tutup teslim ederiz, canlarımızı kurtarız.” O vakit avreti dahi şöyle dedi: “Evelâ benim pederim Nemçe (Avusturya) kralı idi, pederim öldü ise kardeşim hâlâ Nemçe kralıdır, Âli Osmân ile barıştıktır. İmdi hâlâ benim dahi karnımda evlâdım var. Bunlar doğru söylerler, eğer bu işe bir çare bulamazsan şimdi babamdan kalan üç bin askerimi alıp boynuma makrame bağlayıp emân dilerim. Osmanlılar dahi emân diyene kılıç çekmezler ve hem beni sağ ve sâlim pederimin memleketine gönderirler.” Diğerleri tekrar, “Bilesiz ki hikâye zamanı geçti, şimdi Osmanlı gayrı yürüyüş (umumi hücum) eder.” dediklerinde Kral-ı makhûr, vezirlerini, keşişlerini ve ruhbanlarını topladı.

Eman Dileyen Çar!

(Vezirler dedi ki) “Osmanlı bir merhamet sahibidir. Heman tembih edelim ki siperlerimizde olan ne kadar asker varsa tüfenglerin başın aşağı tutsunlar ve bayrakların başın aşağı tutsunlar, her siperden yirmişer otuzar adamımız boynuna makremeler bağlayıp çıksın. ‘Emân, emân, emân!’ deyü feryat etsinler. Katiyen bir tüfeng atılsın. Emân dilediğimize dair elçiler de gönderelim. Belki bizi âzâd ederler.” Ruhbanlar dahi, “Güzel, münasıptır. Zira onların kitaplarında emân diyene kılıç çekmezler.” Böylece kararlaştırıp

vezir-i mükerrerem Yusuf Paşa hazretlerine elçi gönderdiler.

(Elçinin getirdiği) mektupta “Çar-ı makhûr benim ve siz ki Âli Osman’sız. Ben Âli Osman’ın dengi değilim, düşman sözüne uyup, çok gurura kapıldığımdan Tanrı bize gadap edip beni bu hâle giriftâr eyledi. Haddimi bildim ve kendilerine teslim oldum. Emân emân, el-emân el-emân! Ve bundan sonra kıyamete kadar kötü gözle bile bakmayayım.” deyü yazmış.

Bu elçiler, Çavuşbaşı Ahmed Ağa’nın nezaretinde idi. Önlerine taam (yemek) konuldu. Gelen taamı dahi gördüklerinde ol saat başlarından şapkaların çıkarıp yüzlerini yerlere sürerler, amma gözleri taamda. On günden fazladır taam yememişler. Heman ol saat taama öyle bir koyuluş koyuldular ki bir şeylere benzemez...

Amma cenk hâlidir, top ve tüfengleri susmayınca, dört yüz pare top yek fitilden boşanıp, düşmanın bütün taburunu çalkadı. Ve akabince doksan bin tüfeng dahi yek fitilden boşanıp bu minval üzre kâfirin üzerine âteşler saçarlardı. Düşmanın ise kat’â ne top ve ne tüfeng atmağa mecâli kalmayıp, bütün topları ve tüfenglerini, bizim siperlerimizden atılan toplar ve tüfengler kör edip hepsi iptal olmuşlardı.

Düşman askeri tekrar krallarının yanına varıp “Senin muradın, cümlemizi Âli Osmân’ın attığı topların güllesine ve tüfenglerinin kurşununa feda etmektir. Biz seni şimdi tutar ve götürüp teslim ederiz.” dediklerinde kral dahi tekrar şöyle cevap verdi: “Ya ne yapalım? Elçi ile nâme gönderdik, emân recâ eyledik, cevabı gelmedi.”

“Bir kerre elçi gönderip de durmak olmaz. Bir kerre dahi gönder, tekrar yine gönder. Cevap gelmezse çık kuyudan, seni ortamıza alalım götürelim. Var serdarın ayağına yüzün sür, cümle mâlını ve cephaneni teslim et, hem sen canını kurtar hem biz.”

Biz, Padişahın En Aşağı Kuluyuz!

Tekrar elçi gelip, sadrazam hazretlerinin ayağına yüzün sürüp, şapkasını koltuğu altına almış, boynunda makramesi bağlı feryâd eder ki, “Emân emân! Ve sizin dininizde öyledir ki emân diyene kılıç vurmayıp top tüfeng dahi atmazsınız. Siz ise biz emân dedikçe âtesinizi ve cenginizi ziyade edersiniz.” deyü feryâd eylediklerinde, sadrazam hazretleri şöyle ferman buyurdular ki “Evvêlâ, bizim toprağımızda işiniz nedir, hile ile gelip memleket sahibi olmak mıydı muradınız?” Kâfir-i makhûr şöyle cevap verdi:

“Evvêlâ biz yaramaz bir adama kandık, sulha mugayir işte bulunduk. Şimdi biz Âli Osman padişahının en aşağı bir kuluyuz, nice dilerse öyle etsin. Tanrı bize laykımızı virdi. Her ne emir buyurursanız emrinize razıyız. Bizim tarafta top ve ne tüfeng atmaya mecal

kalmadı. Cümlesi başlarından şapkalarını çıkarıp, boyunlarına makrameler bağlayıp bana bakarlar ki ne haber ile gelir. İmdi siz de lütuf ve ihsan buyurun da ben kulunuzu, canlarından ümitlerini kesmişlere sevinçli haberlerle gönderin.”

(Bu elçiden sonra Rusların teslimiyetleri kabul edilmiş ve anlaşma yapılmıştır.) ■■

Osmanlı bir merhamet sahibidir. Heman tembih edelim ki siperlerimizde olan ne kadar asker varsa tüfenglerin başın aşağı tutsunlar ve bayrakların başın aşağı tutsunlar, her siperden yirmişer otuzar adamımız boynuna makremeler bağlayıp çıksın. ‘Emân, emân, emân!’ deyü feryat etsinler...

CAHİLDEN GELEN ÖVGÜ

Nizâmülmülk'ün *Siyasetnâme* adlı eseriyle aynı sırda Keykâvus bin İskender tarafından kaleme alınmış olan *Kâbusnâme*'de şöyle bir kısca anlatılır:

Eflatun, yaşadığı şehrin ileri gelenleriyle oturmuş sohbet ediyordu. Ansızın bir adam çıkageldi ve Eflatun'un yanına oturdu. Eflatun'la her mevzudan konuşmaya başladı. Laf arasında dedi ki:

“Ey bilge insan! Bir adam gördüm. Sürekli senden bahsediyor, senin hakkında övgü dolu sözler söylüyordu. Diyordu ki ‘Eflatun pek büyük bir adamdır. Asla onun gibi birisi gelmemiş ve gelmeyecektir.’ Ben de onun selamını sana getireyim istedim.”

Bu sözleri duyan Eflatun'un canı bir hayli sıkıldı. Üzüntüsünden ağlamaya başladı. Adam buna bir mana veremedi. Eflatun'a dedi ki:

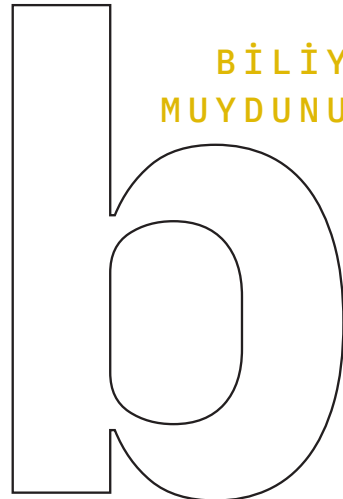
“Ey bilge kişi! Sözlerimin sana ne zararı oldu da ağlıyorsun?”

Eflatun şu cevabı verdi:

“Efendi! Bana senin bir zararın yok. Lâkin bir cahilin beni övdüğünden bahsediyorsun. Benim için bundan daha büyük bir musibet nasıl olabilir ki? Demek ki yaptığım bir iş ona gayet makbul gelmiş. Acaba bir cahilin hoşuna gidecek hangi cahilce harekette bulundum? Bilsem o işten el çeker, bir daha o işi yapmaya tövbe ederdim. Hâsılı, üzüntümün sebebi cahil biri tarafından övülmemdir. Zira cahillerin övdüğü kimse de cahil hükmündedir.”

Fizikçi, matematikçi ve felsefeci René Descartes'ın (1596-1650) meşhur “Cogito ergo sum” (Düşünüyorum, öyleyse varım.) sözünün ilk defa 1644 yılında bir kitapta yayınlandığını; Descartes'ın beyninden geriye kalanların Paris'teki “Musee de l'Homme”da sergilendiğini...

**BİLİYOR
MUYDUNUZ?**

SÖZLERİN ASILLARI

ASTARI YÜZÜNDEN PAHALI

Bir işe harcanan emek ve paranın, elde edilen şeyin değerini aşması...

Çinicilik, insanlık tarihinin titizlikle günümüze taşıdığı sanat miraslarından biridir. Bizdeki çini sanatı, Karahanlılar dönemine dayanır. 14. yüzyıla gelindiğinde Osmanlı çiniciliği artık kendine has bir üsluba kavuşmuştur.

Değirmende suyla karıştırılan kil, kaolin ve kuvars öğütülerek boya kıvamına getirilir. 1-2 gün dinlendirilir, presten geçirilerek suyu süzülür, vakumlanarak çamurun hava kesecikleri alınır. Kurutulduktan sonra tıraşlama ve zımparalamayla yüzey pürüzsüz hâle getirilir. Yüzeyle, özel formülle hazırlanan astar titizlikle sürülür. Fırınlanması, dinlendirilmesi, tasarımı, çizimi, sırta kaplanması ile yüzeydeki renkler capcanlı bir şekilde ortaya çıkar.

Çininin tamamlanmasında her safha ayrı bir dikkat ve itina gerektirir. Astarlama yapıldıktan sonra günler süren emek boşa gitmemelidir. Astarlamada yapılacak ufak bir hata, ürünün elde kalması demektir. Bir ürün sipariş edilip de astar uygulamasında hata olursa mamul çatlayabilir, dağılır, rengi solabilir. Dolayısıyla verilen emek, zaman ve para kaybedilmiş olacaktır. Yani astarın maliyeti, yüzünden pahalıya gelerek, elde edilen neticenin değerini aşabilir.

.....

SİNEK DEYİP GEÇMEYİN

Selmân-ı Fârisî Hazretleri “Bir sinekten dolayı bir kişi Cennet’e, bir kişi de Cehennem’e girmiştir.” buyurdular. Bunu duyanlar “Bu nasıl olur?” diye sorunca Selmân-ı Fârisî Hazretleri:

“Sizden önceki zamanlarda yaşayan iki kişi putperest bir topluluğa rastladılar. Putlarına kurban vermeyen hiç kimsenin oradan geçmesine izin vermiyorlardı. Birisine, ‘Putlarımız için kurban ver.’ dediler. O da ‘Yanımda hiçbir şeyim yok.’ dedi. ‘Bir sinek de olsa kurban ver.’ dediler. O da bir sineği putlar için kurban etti ve oradan geçti. İşte bu kişi Cehennem’e girer. Diğerine de kurban vermesini söylediler. O da ‘Ben Allahü Teâlâ’dan başka hiç kimse için kurban kesemem!’ dedi. Böyle dediği için onu öldürdüler. Bu kişi de Cennet’e girer.” buyurdular.

YAYIN TECRÜBESİ

Tanınmış gazeteci William Alen White, *Emporia* gazetesi yazı işleri müdürlüğü yaparken kendisine yazılar gönderiliyordu. Bu yazılardan bir kısmını geri çeviriyordu.

Bir gün, yazısı kendisine iade edilen bir kadın, öfkelenerek şu mektubu yolladı:

“Yazdığım hikâyeyi yayınlanamaz diye geri gönderdiniz. Eserime elinizi bile sürmediğinize eminim. Çünkü sizi denemek için 18. 19. ve 20. sayfaları birbirine yapıştırmıştım. Olduğu gibi geri geldi. Siz yalancısınız ve yazıları okumadan reddediyorsunuz.”

William White, mektubu hemen cevaplandırdı:

“Sayın bayan. Sabahları kahvaltı için kırdığım yumurtanın çürük olduğunu anlamam için onu mutlaka yemem gerekmez.”

Bir Katar

KERVAN

کروان

Ticaret; hem günümüzde hem de tarihin akışı içinde kişilerin, kurumların ve devletlerin münasebetlerini tanzim ve teklif eden âmillerden biridir. Ticaretin sıhhatli şekilde yapılabilmesi için düzenli bir nakliye sistemine ihtiyaç vardır. Kervanlar, bu ihtiyaca cevap vermek üzere düzenlenen nakliye katarlarıdır.

Kervanlar genellikle ticaret için teşkil edilse de tek kullanım alanı ticaret değildir elbette. Hac kafileleri, elçi heyetleri, seyyahlar, ilim yolcuları da gideceği yere kervan kervan varırdı.

Kervan sözcüğü aslen Farsçadır. Kâr-bân, “işî idare eden” manasına gelir. Kelime bu hâliyle Batı dillerine de geçmiştir. Kervan kavramı, Arapçada “ayr”, Türkçede ise “arkış” sözcüğü ile karşılanmıştır. Kur’ân-ı Kerîm’de ise kervan için “seyyare” kelimesi ifade buyurulmaktadır.

Kervanlar, etkileri bakımından oldukça güçlü organizasyonlardır. Tarih boyunca şehirler, yollar, hanlar, hamamlar, kervansaraylar, külliyeler, kanallar, kervanların güzergâhı dikkate alınarak tanzim edilmişti. Dolayısıyla kervanlar, çağlar boyunca mimariden sosyal hayata kadar hemen her şeyi etkiledi.

Kervanların güvenliği, devletler için oldukça mühimdi. Tanzim ettiği bir kervanı, varacağı yere

emniyet içinde ulaştırmak, bir devlet için âdeta hükümlerlik meselesiydi. Kendi topraklarından geçen misafir kervanların emniyetini sağlayamayan bir devlet ise kısa süre içinde yıkılmaya mahkûmdu.

Kervan güzergâhına hâkim olan ve kervanların güvenliğini sağlayan devletler ise hızla güçleniyordu. Kervanların gözde güzergâhı olan İpek Yolu’na hükmeden milletler, tarih sahnesinde derin bir yer edindiler. Kervanına yeni yollar bulan milletler ise başka bir dünya tanzim ettiler.

Hâsılı şu fena diyarının kısacık hikâyesi, bir kervan kıssasıdır efendim. Değil mi ki dünya iki kapılı bir kervansaraydır. O halde konukları bir kervanın ardı sıra yaşar gider, göçer gider. Hak kervanına yolcu olmak duasıyla...

Bir Mahalle

ZUHURATBABA

ظهورات بابا

Zuhuratbaba, İstanbul'da Bakırköy ilçesinde yer alan büyükçe bir mahalledir. Mahalle adını, burada türbesi bulunan Zuhurat Baba'dan alır.

Peki, kimdir Zuhurat Baba?

Onun İstanbul'un fethine uzanan bir hikâyesi var. Rivayet odur ki "ni'me'l-ceyş" olan Osmanlı neferleri, İstanbul'un azim surları önünde mübarek fetih için gayret ederken susuz kalırlar. Kuyulara zehir dökülmüş, Osmanlı askerlerinin su kaynakları kesilmiştir. Bu zor zamanda elinde bir kırba ile bir Allah dostu çıkagelir. Askere su dağıtır tek tek. Harbin hararetiyle yanmış olan asker, onun elinden su içtikçe ferahlar. Ne ki suyu tükenmez bu nur yüzlü zatın. Asker içtikçe o doldurur. "Güzel emirin güzel ordusu" bu ansızın çıkagelen zata Zuhurat Baba diye isim verir.

Zuhurat, "birdenbire ortaya çıkan, zahir olan" anlamına geldiği gibi "keramet" manasına da

gelir. Zuhurat Baba, susuzluk çeken Osmanlı askerlerinin karşısında ansızın belirmiş ve bir keramet göstererek ordunun su ihtiyacını karşılamıştır.

Fetih müyesser olup da şehir gülzâr olunca, nur yüzlü Zuhurat Baba'yı bir ağacın altında ruhunu teslim etmiş vaziyette bulur askerler. Yüzünde tatlı bir gülümseme ile huzur içinde teslim etmiştir emaneti. Adı sanı nedir, nereden gelip nereye gitmektedir bilmezler lakin o, Osmanlı'nın Zuhurat Baba'sıdır artık.

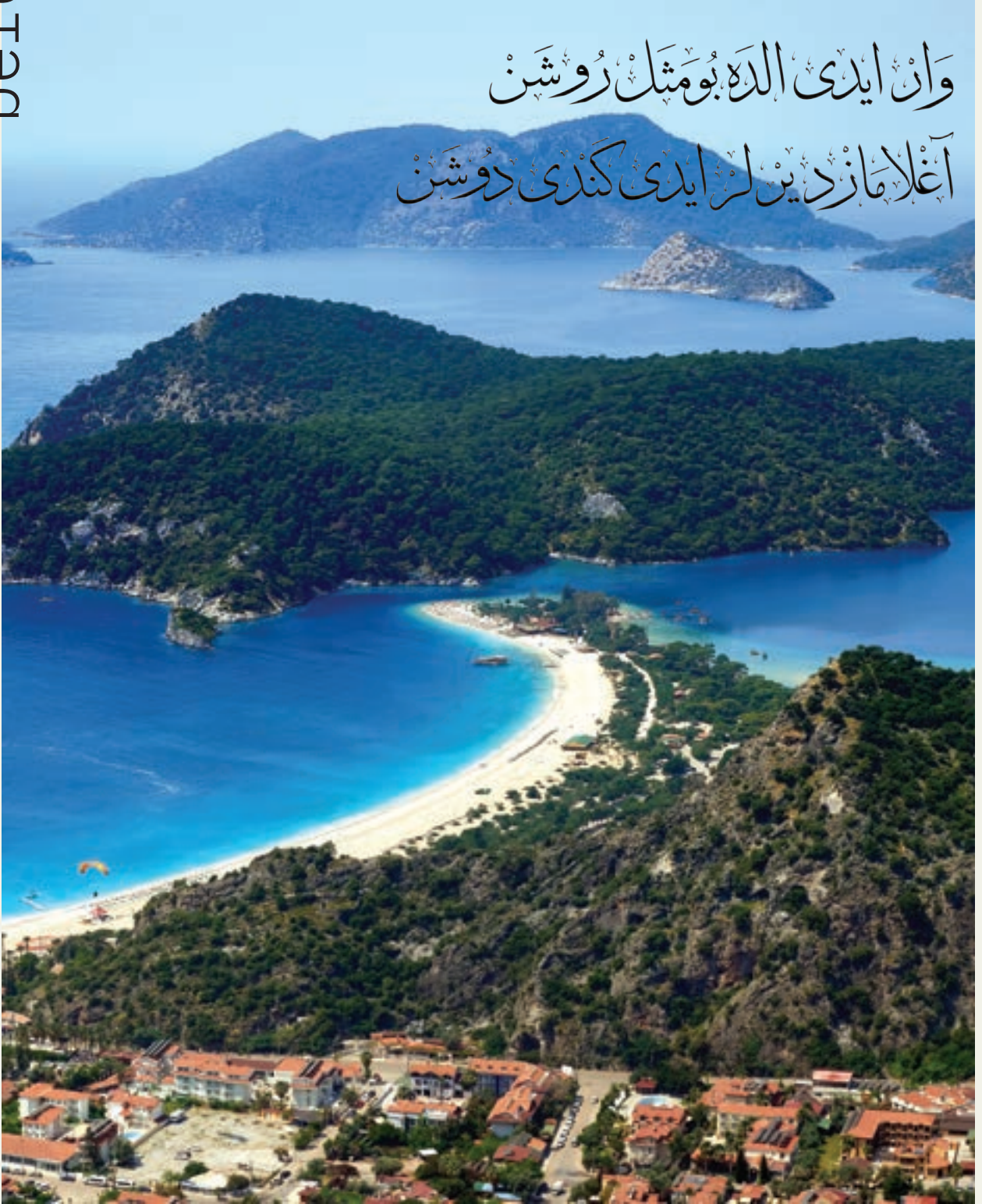
Zuhurat Baba'yı o ağacın altına defnederler. O gün bugündür makamı Bakırköy'dedir. Okuyanlar da Zuhurat Baba'ya birer Fatiha ihsan etse ne güzel olur vesselam...

Var idi elde bu mesel rûşen
Ağlamaz derler idi kendi düşen

Hamdullah Hamdi

(Elimizde bu atasözü âşikâr, ıstık saçıyor:
Kendi düşen ağlamaz derler.)

وَإِنِّ أَيْدِي الدَّابُّومَثَلِكُ رُوشِنُ
أَغْلَامًا زَيْنُ لِنِزِّ أَيْدِي كَنْدِي رُوشِنُ

*Hayatı Gönül Gözüyle Gören
Bir Allah Dostunun
Bin Yıl Önce
Verdiği Nasihatler*

Okurlarıyla Buluşuyor!

